

SEITSMETEISTKÜMNES PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA AD 2022

Rm 8:18–23 (Ii 14:1–6.13–15; Lk 7:11–16)

18 [Sest]¹ minu arvates ei vääri nüüdse ajastu kannatused mainimist tulevase kirkuse kõrval, mida meile ilmutatakse.

19 Sest loodu ootab pikisilmi Jumala laste ilmsikssaamist.

20 Loodu on ju allutatud kaduvusele – mitte vabatahtlikult, vaid allutaja poolt –, kuid ometi lootusega,

21 et ka loodu ise vabastatakse kord kaduvuse orjusest Jumala laste kirkuse vabadusse.

22 Me ju teame, et kogu loodu ägab üheskoos sünnitusvaludes tänini;

23 ent mitte üksnes loodu, vaid needki, kellel on Vaimu esmaand, ka meie ise ägame iseenestes, oodates lapseõigust, oma ihu lunastust.

Sissejuhatus

Apostel Pauluse Kiri roomlastele on kirjutatud² ilmselt aastal 56 (või selle paiku) Kreekas, tõenäoliselt Korintoses, mis oli Pauluse Kreeka-misjoni keskuseks. Tegemist oli apostli kolmanda misjonireisiga, mille käigus ta kogus muuhulgas annetusi Jeruusalemma koguduse tarvis (vt nt Rm 15:25jj). Pauluse plaan oli pärast annetuste kohaletoometamist reisida Hispaaniasse, külastades teel ka Roomat (Rm 15:24.28).

Kiri roomlastele näitab, et kristlus oli selle kirjutamise ajaks juba Rooma jõudnud – millal, selle kohta andmed puuduvad, kuna kõnealune kiri ongi varaseim säilinud tunnistus kristliku koguduse olemasolust Roomas.

Traditsiooniliselt nähakse Rooma kirjas Pauluse õpetuse või kuulutuse kokkuvõtlikku esitlust, end seejuures tuleb märkida, et tegemist ei ole kõikehõlmava ülevaatega, kuna mitmed teistes kirjades käsitletud olulised teemad puuduvad kas täielikult või on antud edasi väga lühidalt. Paulus kirjutab roomlastele nii enda kui oma kirja esmaste adressaatide seisukohalt olulisimast.

Talle endale oli tähtis tutvustada Rooma kristlastele iseennast ja oma õpetust ning valmistada ette pinnast edasisele kuulutustööle. Paulus isegi otsekui vabandab Rooma kristlaste ees, ja seda kahel põhjusel: esiteks seetõttu, et ta ei ole juba varem nende juurde jõudnud, ei isiklikult ega kirjasõna kaudu (Rm 1:9–15), teiseks aga seetõttu, et neile kirjutamine ja plaanitav nende juurde tulemine näib olevat vastuolus tema

---

¹ EELK Kirikukäsiraamatu Lugemiste raamatus puudub sõna «sest».

² Rooma kirja otseseks kirjapanijaks ei olnud mitte Paulus ise, vaid Tertius, kellele Paulus oma sõnumi dikteeris (Rm 16:22).

põhimõttega «mitte kuulutada evangeeliumi seal, kus Kristust juba on nimetatud», et mitte ehitada «teiste poolt pandud alusele» (Rm 15:20).

Paulus ei taha näida pealetükkivana, pigem kutsub ta üles üksteise vastastikusele ususe kinnitamisele: «Ma ju igatsen teid näha, et ma võiksin teile jagada mõnda vaimulikku andi teie kinnituseks, see aga tähendab: teie keskel leida üheskoos julgustust mõlemapoolse usu, teie ja minu oma varal.» (Rm 1:11j)

Kiri näitab, et apostlile olid teada ka Rooma koguduse probleemid, võib-olla isegi teatav lõhestatus, tõenäoliselt juutidest ja endistest paganatest kristlaste vahel. Seepärast näitab ta juba kirja alguses, et Jumala ees ei ole süüdi mitte ainult paganad, vaid ka juudid – isegi rohkem kui esimesed, kuna neile on antud Seadus ja nad on õppinud tundma Jumala tahtmist, ent siiski selle vastu eksinud. Vastukaaluks kutsub Paulus endistest paganatest kristlasi arvestama juutidega, kellele võib saada komistuskiviks endiste paganate suhteline vabameelsus mõningate kommete või kvaasireligioosete tavade puhul (vt Rm 14 arutelu söömise üle).

Kirja keskosa moodustavad kolm peatükki (Rm 9–11) käsitlevad põhjalikult Iisraeli ja kristliku koguduse vahekorda, kusjuures siin tuleb teravalt esile valu, millega Paulus vaatab oma rahvus- ja endiste usukaaslaste peale: «Ma räägin tõtt Kristuses, ma ei valeta, minu kaastunnistaja on mu südametunnistus Pühas Vaimus, et mul on suur kurbus ja südamel lakkamatu valu, sest ma sooviksin pigem ise olla neetud ja Kristusest lahutatud oma vendade heaks, kes on mu veresugulased, kes on iisraellased, kelle päralt on lapseõigus ja kirkus ja lepingud ja seadustik ja jumalateenistus ja töötused, kelle päralt on esiisad ja kelle seast Kristus on ihu poolest.» (Rm 9:1–5)

Pauluse vastus küsimusele, miks Iisrael on Kristuse tagasi lükanud ja kas Jumal on seepärast oma rahva hüljanud, on, et selle kõige tõelist põhjust teab üksnes Jumal, kelle nõuandjaks inimene ei peaks kippuma, ent selleski on varjul rõõmusõnum, kuna see annab paganaille võimaluse kuulda evangeeliumi ja saada päästetud, ning küllap Jumal kord pöörab taas ka Iisraeli südame ja saatuse.

Rooma kirja ülesehitus on üldjoontes järgmine:

- 1:1–17** sissejuhatus, tervitus, Kristuse evangeeliumi sõnastamine kirja peateemana;
- 1:18–2:20** Jumala õigus ja inimeste süü;
- 2:21–7:25** õigeksmõistmine usu läbi, lunastus ja lepitus Kristuses;
- 8:1–39** elu Kristuses ja Tema Vaimus;
- 9:1–11:36** Iisrael ja paganad;
- 12:1–15:13** lunastatute uus elu Kristuses;
- 15:14–16:27** kokkuvõte, lõpusõnad, tervitused, lõpuülistus.

Kiri roomlastele ei ole Pauluse esimene kiri, kuid on oma kaalukuse tõttu paigutatud tema kirjade hulgas alati esimesele kohale. Rooma kirja keskse sõnumi võib võtta kokku sõnadega: «Sest Jumal on kõik inimesed kinni pannud sõnakuulmatuse alla, et kõikide peale halastada.» (Rm 11:32)

Keelelisi märkuseid

Sest minu arvates – λογίζομαι γὰρ ὅτι – sõnasõnalt: «ma arvan ju, et» või «ma leian ju, et». Sõna λογίζομαι – «arvestama», «mõtlemine», «kaalutlema», «[millekski/kellekski] pidama» – tuleneb sõnast λόγος – «sõna», «kõne», «mõiste», ka «arusaam», «arvestus», «mõtisklus», «läbi- (või järele-) mõtlemine».

Ei vääri...mainimist – οὐκ ἄξια...πρὸς – võiks tõlkida ka: «ei ole [midagi] väärt»³ või «ei vääri võrdlemist». Sõna ἄξιος tähendab «kaalukas», «väärtuslik», «sobilik», «kohane», ülekantult ka «autoriteetne».

Nüüdse ajastu – τοῦ νῦν καιροῦ – «nüüdse aja» või «praeguse ajahetke». Sõna καιρός tähistab enamasti kindlalt määratletavat aega ja ajavahemikku või kindlaksmääratud ajahetke.

Tulevase – μέλλουσιν – sõna μέλλω ei tähista siin mitte määramata tulevikku, vaid midagi, mis on kohe-kohe saabumas (või mida pikisilmi oodatakse kohe toimuvat).

Kirkuse – τὴν δόξαν – sõna δόξα tuleneb verbist δοκέω – «arvama», «mõtlemine», «[kellestki midagi] pidama» – ja tähendab eeskätt «arvamus», «hinnang», tähistades sellest tulenevalt ka kellegi väarikust⁴, auväarsust, hiilgust, sära, majesteetlikkust, aulisust.

Mida meile ilmutatakse – ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς – sõna ἀποκαλύπτω – «ilmutama», «avaldama», «teatavaks tegema» – tähendab sõnasõnalt (nagu ka ladina *revelo*) «katet eemaldama». On tähelepanuväärne, et originaalis ei öelda siin mitte «meile ilmutatakse», vaid «meisse ilmutatakse», s.t tulevane kirkus saab avalikuks mitte ainult meile, vaid ka meie sees.

Pikisilmi – sõna ἀποκαρδοκία tähistab väljasirutatud kaelaga millegi pingsalt jälgimist või ootamist.

Jumala laste – τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ – sõnasõnalt: «Jumala poegade».

³ 1739. aasta Piiblis: «ep olle ühtegi wäärt»; 1968. aasta piiblitõlkes: «ei ole midagi».

⁴ Sarnaselt heebrea sõnale תִּבְזָ – «au», «auhiilgus» – ehk ka kaalukust.

Ilmsikssaamist – τὴν ἀποκάλυψιν – sõna ἀποκάλυψις – «ilmutus», «ilmumine», «avalikuks saamine» – tuleneb verbist sõna ἀποκαλύπτω (vt ülalolevat märkust).

On...allutatud – ὑπετάγη – sõna ὑποτάσσω tähendab «ennast [autoriteedile] allutama» (siin passiivses kõneviisis).

Kaduvusele – ματαιότητι – sõna ματαιότης tähendab «tühisus»⁵, «kasutus», «mõttetud», «nõtrus».⁶

Kuid ometi lootusega – ἐφ' ἐλπίδι – sõnasõnalt: «lootuse peale».⁷

Vabastatakse – ἐλευθερωθήσεται – sõna ἐλευθερώω – «vabastama» – oluliseks kaastähenduseks on sõltumatus ja otsustusvabadus, sõna etümoloogiat silmas pidades eeskätt vaba rahva hulka kuulumise ja riigi täisõiguslikuks kodanikuks olemise mõttes (vastandina orjadele).⁸

Kaduvuse – τῆς φθορᾶς – sõna φθορά tähendab «häving», «kaduvus», «[igavene] hukatus».⁹

Vaimu – τοῦ πνεύματος – sõna πνεῦμα tuleneb verbist πνέω – «hingama», «puhuma» – ja tähistab sarnaselt heebrea sõnale נְיִיחַ nii vaimu, tuult kui ka hingeõhku.

Lapseõigust – υἰοθεσίαν – sõna υἰοθεσία – sõnasõnalt: «pojaks seadmine» – tuleneb sõnadest υἰός – «poeg» – ja τίθημι – «seadma», «määrama» –, tähistades ka adopteerimist.¹⁰

Ihu – τοῦ σώματος – sõna σῶμα tähistab nii füüsilist ihu kui inimesiku tervikut.

Lunastust – τὴν ἀπολύτρωσιν – sõna ἀπολύτρωσις – sõnasõnalt «äralunastamine» – tähistab eeskätt lunastamise kui kellegi vabaksostmise, lunaraha maksmise akti või ka lunastatu vabakslaskmise akti.¹¹

⁵ 1739. aasta Piiblis: «Sest loom on tühja põlve alla heidetud»; 1989. aasta Uues Testamendis: «tühisusele».

⁶ Seda sõna kasutatakse Uues Testamendis veel Ef 4:17 ja 2Pt 2:18, kus selle vasteks on viimases eestikeelses tõlkes «tühine».

⁷ 1968. aasta piiblitõlkes: «ometi lootuse peale»; 1989. aasta Uues Testamendis: «kuid ometi lootuse peale».

⁸ 1968. aasta piiblitõlkes: «päästetakse». Sõna «vabastama» sobivaks sünonüümiks võiks siin olla «priiust tooma» (mõeldes näiteks pärisorjuse kaotamisele meie rahva ajaloos).

⁹ 1989. aasta Uues Testamendis: «kõdunemise».

¹⁰ 1968. aasta piiblitõlkes: «lapseseisust».

¹¹ 1739. aasta Piiblis: «ärrapeästmist».

Sisuline analüüs

Pärast seda, kui apostel Paulus on Rooma kirja alguses maalinud ülimalt mõjusa pildi langenud inimese hukatuslikust olukorrast, rõhutades, et see puudutab kõiki, nii paganaid kui juute, ja kuulutanud rõõmusõnumit iidsetel aegadel antud tõotuste täitumisest Jeesuses Kristuses, kes on meid lunastanud ja Jumalaga lepitanud ning kelles need, kes usuvad ja on ristitud, on ristimises ühes Temaga maetuna ja surnuist üles tõusnuina õigeks mõistetud ja patu orjusest vabastatud, peab ta tunnistama, et ehkki oleme sisemise inimese poolest uueks saanud, aheldab meid ihu poolest endiselt patt oma tihtipeale lausa vastupandamatu sunniga: «Sest head, mida ma tahan, ma ei tee, vaid paha, mida ma ei taha, ma teen.» (Rm 7:19)

Inimene on Jeesuses Kristuses küll vabaks tehtud patuga kaasnenud hukkamõistust (Rm 7:25–8:2) ning Jumal on talle oma Vaimu läbi kinkinud õiguse ja elu (Rm 8:10), ent see ei ole midagi enesestmõistetavat ega niisama lihtsalt nähtavat, vaid pigem on ka lunastatud inimese igapäevaseks tegelikkuseks kiusatused, katsumused, tagakiusamine, kannatused ja isegi pidevalt ähvardav surm: «Nagu on kirjutatud: «Sinu pärast surmataakse meid kogu päeva, meid koheldakse nagu tapalambaid.»» (Rm 8:36)

Taolise vastuolu ees seistes püüab Paulus leida vastust küsimusele, mille võiks sõnastada järgmiselt: miks asjad on nii, nagu nad on? Täpselt sama küsimusega tegeleb ta kitsamalt Iisraeli rahvast silmas pidades kolmes järgnevas peatükis (Rm 9–11), jõudes viimaks teatava vastuseni¹², mis küll ei pruukinud teda ennastki täielikult rahuldada ja millele ta seetõttu lisas: «Oh seda Jumala rikkuse ja tarkuse ja tunnetuse sügavust! Ei suudeta uurida Tema kohtumõistmisi ega jälgida Tema teed! Sest kes on ära tundnud Issanda meele? Või kes on olnud Talle nõuandjaks?» (Rm 11:33j)

Rooma kirja kaheksanda peatüki teise poole taustal olevad küsimused, mille üle Paulus pead murrab, on tõenäoliselt järgmised: kuidas on võimalik, et lunastatud, Jumalaga lepitanud, uuesti sündinud, õigeks mõistetud ja Jumala Püha Vaimu eluasemeks tehtud inimene on endiselt vastuvõtlik kiusatustele ja patule? Kuidas on võimalik, et Jumal, kes «oma Poegagi ei säästnud, vaid loovutas Tema meie kõikide eest» ja «ei peaks... koos Pojaga meile kõike muud kinkima» (Rm 8:32), lubab omadel – oma lastel! – kannatada ja surra? Kuidas on võimalik, et kuigi «vana on möödunud» ja «uus on sündinud» (2Kr 5:17), on Jumala loodu endiselt allutatud kaduvusele ja tühisusele (vt vastavat keelelist märkust) ning peab ägama nagu sünnitusvaludes naine?

Paulusel ei ole neile küsimustele otseseid vastuseid. Aga ta vastab siiski, kuigi paljusid mitte rahuldaval, ent ilmselt ainsal mõeldaval viisil: see kõik on nii, on sündinud ja sünnib «lootuse peale». Me ei tea, miks kõik asjad on nii, nagu nad on. Me ei pruugi

---

¹² «Sest Jumal on kõik inimesed kinni pannud sõnakuulmatuse alla, et kõikide peale halastada.» (Rm 11:32)

mõista kõige meiega sündiva tähendust. Rääkimata sellest, et meile peaksid meeldima kõik olukorrad, millesse me satume. Aga me võime teada kõige tähtsat: ükskõik, kui haletsusväärne meie või kellegi teise olukord ka oleks – sellest on väljapääs ja sellel kõigel on mõte, ka siis, kui meie seda mõtet ei taipa: «Sest me oleme päästetud lootuses. Ent juba nähtava lootmine ei ole lootus: kes siis loodab seda, mida ta näeb? Kui me aga loodame seda, mida me ei näe, siis me ootame seda kannatlikult.» (Rm 8:24j)

Paulus on veendunud, et «nüüdse ajastu kannatused» ei vääri mainimistki «tulevase kirkuse kõrval, mida meile ilmutatakse» (Rm 8:18).

Et tegemist ei ole tühipalja sõnade tegemisega, seda tõestavad mitmed Apostlite tegude raamatus jutustatud lood.

Näiteks Pisiidia Antiookias: «Aga juudid ässitasid kõrgemast seisusest jumalakartlikke naisi ja linna ülikuid, õhutades neid taga kiusama Paulust ja Barnabast, ning kihutasid nad välja oma piirkonnast. Nemad aga raputasid tolmu oma jalgadelt nende peale ja tulid Ikoonioni.» (Ap 13:50j)

Või Lüstras: «Ja nad viskasid Paulust kividega ning lohistasid ta linnast välja, pidades teda surnuks. Aga kui jüngrid olid kogunenud tema ümber, tõusis Paulus püsti ja läks linna.» (Ap 14:19j)

Samuti Filippis: «Ja kui nad olid neile palju hoope andnud, heitsid nad apostlid vangi ja käskisid vangivalvurit neid hoolsalt valvata. Niisuguse range käsu saanud, heitis valvur nad sisemisse vangikongi ja pani nende jalad pakku. Kesköö paiku Paulus ja Siilas palvetasid ja laulsid Jumalat kiites, ning vangid kuulasid neid.» (Ap 16:23–25)

Sama külmavereline (või koguni karm) võis Paulus olla ka teisi inimesi tabanud katsumuste suhtes:

«Aga üks noormees, Eutühhos nimi, istus aknalaual, ja kui Paulus pikalt arutles, jäi ta raskelt magama. Magades kukkus ta kolmandalt korruselt alla ning tõsteti üles surnuna. Aga Paulus läks alla ja heitis ennast tema peale, haaras ta ümbert kinni ja ütles: «Ärge käratsege, tal on ju hing sees!» Siis ta läks jälle üles ja murdis leiba ja sõi ning kõneles kaua, kuni koiduni.» (Ap 20:9–11)

Paulus õigupoolest ei püüagi anda ammendavat (või isegi enam-vähem rahuldavat) vastust küsimusele, miks asjad on nii, nagu nad on, vaid piirdub lihtsa tõdemusega, et nad on nii, nagu nad on. Kannatused kuuluvad nüüdse ajastu juurde, siin ei ole üldse millegi üle vaielda. Aga neile ei tasu liiga suurt tähelepanu pöörata, kuna nad mööduvad – sest praeguse kaduvuse ajastu juurde kuulub see, et kõik möödub, isegi kannatused – ning siis, kui viimaks (Pauluse arvates õige varsti) saab avalikuks meile tõotatud kirikus, ei vääri praegused kannatused isegi mainimist. Nad on unustatud, samamoodi, nagu naine, kes last ilmale tuues on valudes, ei tuleta pärast lapse sündi «enam oma vaeva meelde rõõmu pärast, et inimene on sündinud maailma», nagu Jeesus ütles oma jüngritele enne oma kannatusi ja surma (Jh 16:21).

Paulus kasutab sama võrdpilti, laiendades seda kogu loodule, ent pidades esmajärjekorras siiski silmas kristlasi: «Me ju teame, et kogu loodu ägab üheskoos

sünnitusvaludes tänini; ent mitte üksnes loodu, vaid needki, kellel on Vaimu esmaand, ka meie ise ägame iseenestes, oodates lapseõigust, oma ihu lunastust» (Rm 8:22j). Siin ei tohi takerduda arutellu selle üle, mida või keda loodu võiks küll Pauluse arvates sünnitamas olla – kõik taolised katsed oleks tühipaljas spekulatsioon, samal ajal, kui Pauluse mõte on väga selge ning seisneb täpselt selles, mida ta ütles paar salmi eespool ja mida mõtles ka Jeesus: olgu praegused valud ja vaevad kuitahes suured, tulevases kirkuses on nad täielikult unustatud.

Küll aga tasub mõtiskleda selle üle, mida Paulus peab silmas kogu loodu vabastamisest või lunastamisest kõneldes. Nimelt näitab ta siin, et ta ei ole arvamusel, nagu kaoks loodu[s] jumalariigi (või tulevase kirkuse) saabumisel olematusse. See ei tähenda vastuolu Jeesuse kinnitusega, et «taevas ja maa hävivad» (Mt 24:35), vaid väljendab Pauluse veendumust, et lunastus ja uus loomine ei puuduta mitte ainult inimesi, vaid kõike, mis Jumal on loonud. Nagu pattulanguses tuli inimese kaudu patt maailma ja patu kaudu surm (Rm 5:12), nõnda et kogu loodu on «allutatud kaduvusele – mitte vabatahtlikult, vaid allutaja poolt» (Rm 8:20), nii vabastatakse kord ka kogu loodu «kaduvuse orjusest Jumala laste kirkuse vabadusse» (Rm 8:21).

Loodu jaoks tähendab see ilmselt vabadust kõike mõttetuks ja tühiseks muutvast kõdunemisest ja kaduvusest. Kuidas see täpselt olema saab, seda on raske ette kujutada, ja Paulus ei tee vähimatki katset seda selgitada. Tema jaoks on oluline vaid keskne äratundmine: kui asjad on praegu nii, nagu nad on, ja kui Jumal on töötanud meid lunastada ja kõik uueks teha, siis see tähendab, et tulevases kirkuses, mis ületab kõik, mida oleme siiani kogunud ja mida suudame üldse mõelda, ei ole asjad enam mitte nii, nagu nad on praegu, vaid hoopis teisiti, imeliselt ja võrratult teistmoodi.

Kõige imelisem ja võrratum on seejuures, et meie oleme siis täielikult Jumala lapsed, me saame Tema laste seisuse ja õiguse. Me ei ole mitte lihtsalt vabakslastud orjad, vaid me oleme tõelised pereliikmed, tõelised pojad ja tütreid. Ja see tähendab, et Jumal ei jäta meile oma ainusündinud Pojas tõepoolest mitte midagi kinkimata (vrd Rm 8:32). Just see, et me teame end olevat Jumala lapsed, annab meile kindla lootuse oodata oma lunastust – sõltumata praeguse aja viletsusest, katsumustest ja kannatustest. Selle kustumatu lootuse on meis sünnitanud Jumala Vaim, kes ühtlasi on töötuse täitumise pandiks.

Kuna Jumal on meid oma Pojas «ette ära tundnud», kutsunud ja «ette määranud saama Tema Poja näo sarnaseks, et Tema oleks esmasündinu paljude vendade seas» (Rm 8:29), siis on päris selge, et nagu Kristus pidi siin maailmas «kannatama ja oma kirkusesse minema» (Lk 24:26), nii peavad ka Tema omad siin maailmas koos Temaga kannatama, et saada osa Tema kirkusest: «Kui me oleme aga lapsed, siis oleme ka pärijad, nii Jumala pärijad kui Kristuse kaaspärijad; ning kui me koos Temaga kannatame, siis meid ka koos Temaga kirgastatakse.» (Rm 8:16)

See on ainus enam-vähem otsene vastus, mille Paulus annab küsimusele, miks asjad on nii, nagu nad on: kui küsimuse all on kannatused ja surm, siis parim viis nende vastuvõtmiseks on teha seda selgelt teadvustades, et tegemist on Kristuse kannatustest ja surmast osasaamisega, millega kaasneb osasaamine ka Tema ülestõusmise kirkusest.

Jutluseks

Seitsmeteistkümnenda pühapäeva temaks pärast Nelipüha on kirikukäsiraamatu järgi «Jeesus annab elu». Arvatavasti tuleneb teema esimese lugemisaasta Evangeeliumist (Lk 7:11–16), mis kõneleb Naini noormehe surnuist äratamisest. Pühapäeva sissejuhatav tekst ütleb: «Pühapäeva piiblitekstides tuleb uuesti esile surma ja ülestõusmise teema. Jeesus on võitnud inimest ja kogu loodud rõhuva surma võimu. Seepärast on Jeesusesse uskujail lootus, mis kannab üle surma läve. Kord vabastatakse kogu loodu kaduvuse orjusest.»

Esimese lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks (Ii 14:1–6.13–15) on vaga Iiobi üsna depressiivsed sõnad inimese elu lühidusest ja tema päevade sagedasest kurjusest. Iiob siiski ei kaota usaldust Jumala vastu, vaid vastupidi, väljendab ehk veidi ootamatutki usku sellesse, et kui Jumal tahab (tahaks), siis võib (võiks) ta inimese isegi surnuist üles äratada.¹³

Epistli üle jutlustades on ilmselt kesksel kohal praeguse aja tegelikkus, mis on määratletud kannatustest, kaduvusest ja surmast. See kõik puudutab ühes terve looduga ka kristlasi, Jumala lunastatuid ja lapsi, kelle puhul võiks ehk oodata midagi muud – näiteks seda, et Jumal vabastab nad kannatustest ja katsumustest, külvab nad üle mitte ainult vaimuliku, vaid ka kõikvõimaliku ihuliku õnnistusega ning teeb nad juba koos Kristusega surnuina ja surnuist üles tõusnuina surematuks.

Juba esimese põlve kristlased nägid, et see ei ole nõnda – ka Kristus ise oli seda oma jüngritele selgelt ütelnud. Miks? Inimestel – isegi apostel Paulusel – ei ole vastuseid kõikidele miks-küsimustele. Aga meil on midagi märksa väärtuslikumat: meil on usaldus Jumala suhtes ja lootus Tema armule; meil on kindel veendumus, et lunastus ei ole fiktsioon, vaid tõelisus; me teame, et kõik nüüdse ajastu kannatused ei vääri mainimistki tulevase kirkuse kõrval.

Apostel Paulusel – ja meil kõigil – on lootus, mis «ei jäta häbisse, sest Jumala armastus on välja valatud meie südamesse Püha Vaimu läbi, kes meile on antud» (Rm 5:5). Me ei näe veel seda, mida me loodame – sest vastasel juhul poleks tegemist lootusega (vrd Rm 8:24) –, aga me teame, milline kirkus meid ees ootab, ja isegi koos kogu looduga justkui sünnitusvaludes ägades me ootame pikisilmi ja kannatlikult selle lootuse täitumist.

---

¹³ Iiob siiski ei suuda päriselt uskuda, et Jumal seda teeks, kuna ta ütleb: «Vesi voolab järvest ja jõgi taheneb ning kuivab, nõnda heidab inimene magama ega tõuse enam.» (Ii 14:12)

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Arvatavasti ei ole ühtegi teist nii valusat küsimust usu ja Jumala kohta kui küsimus kannatustest: miks Jumal, kes ometi on hea, kelle kohta Pühakiri ütleb, et Ta on armastus, lubab kannatusi? Miks meie, kes Temasse usume, kes oleme Kristuses lunastatud, ristimises ühes Temaga maetud ja üles tõusnud, kelle Jumal on võtnud vastu oma lastena, peame kannatama? Muidugi on peaaegu sama valusaid küsimusi veelgi: miks inimeste elu ja maailm meie ümber ei ole Kristuse ülestõusmise tulemusel muutunud? Miks me oleme endiselt vastuvõtlikud kiusatustele ja patule? Taoliste küsimuste esitamises ei ole midagi halba. Vastupidi, nende esitamine näitab, et küsija puhul on tegemist tõeliselt elusa inimesega – mitte ainult füüsiliselt, vaid ka hingeliselt elusa inimesega, kuna ta otsib tõe ja seega, isegi kui see võib teinekord näida Jumalas kahtlemisena, viimselt ikkagi Jumalat ennast.
2. Taolised küsimused – ühel või teisel kujul – ei olnud kindlasti võõrad ka apostel Paulusele. See tähendab, et tema kirju lugedes on meil temalt ka selles suhtes palju õppida. Paulus ei tee nägu, nagu oleks tal olemas vastused kõigile neile või teistele samalaadsetele küsimustele. Pigem läheneb ta neile väga ratsionaalselt, andes endale aru, et vähemalt praegusel maailma-ajastul käib paljudele küsimustele vastuse leidmine inimesele üle jõu. Võib-olla see ongi hea, sest nagu ikka, saab just inimese nõtruses Jumala vägi täielikuks (2Kr 12:9): aru saades, et ta ei suuda kõike mõista ega seletada, on inimene võib-olla isegi sunnitud panema oma usalduse üksnes Jumalale, oma lootuse üksnes Tema töotustele ja armule. Apostel Paulus on igal juhul täiesti veendunud, et see on ainus mõistlik tee, ning tal pole vähimatki kahtlust, et olgu praeguse ajahetke kannatused kuitahes suured ja valusad, nad ei vääri mainimistki selle kirkuse kõrval, mis meile kord kindlasti avalikuks ja kogetavaks saab.
3. See ei puuduta mitte ainult inimesi, vaid Pauluse sõnul kogu Jumala loodut, mis «vabastatakse kord kaduvuse orjusest Jumala laste kirkuse vabadusse» (Rm 8:21). See viimane ongi suurim töotus ja imelisim lootus, mille täitumist me ootame: mitte ainult see, et meid kord täielikult lunastatakse, s.t me saame vabaks nii patust ja kurjast kui kaduvusest ja surmast, vaid et Jumal võtab meid vastu omaenda lastena, kingib meile lapseõiguse ja -seisuse. Kui me peamegi praeguses elus kannatama – Paulus on veendunud, et peame, kuna ainult nii saame osaleda Kristuse elus ja olla osalised Temas teostunud lunastuses –, siis uues elus on kõik meie praegused kannatused unustatud, neid otsekui poleks olnudki, nad on kadunud nagu rõõm lapse ilmaletuleku üle pühib olematusse äsja väljakannatamatuina tundunud sünnitusvalud. See on lootus, mille Jumal on meile oma Pojas kinkinud ja milles me elame.